

تأثیر ماساژ درمانی بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس

دکتر فرشته طالب پور^{۱*}، دکتر هادی عباس پور^۲، سید محمد رضا حسینی^۳،
داود نصیری زرین قبائی^۴

۱- استادیار علوم تشریح، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۲- استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۳- دانشجوی - کارشناسی رادیولوژی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

۴- دانشجوی - کارشناس ارشد علوم تشریحی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

مقدمه: خستگی از متداول ترین علائم مولتیپل اسکلروزیس و از شایع ترین دلایل از کار افتادگی و کاهش کیفیت زندگی در این بیماران محسوب می شود. از طرفی شیوع استفاده از درمان های مکمل و جایگزین در بیماران مبتلا به MS رو به گسترش است. مطالعه حاضر با هدف بررسی تأثیر ماساژ درمانی بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس انجام شد.

روش پژوهش: حاضر یک مطالعه کارآزمایی بالینی تصادفی شده بر روی ۳۶ بیمار جنس مرد مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس در مرکز بیماری MS شهر بجنورد بود که به دو گروه مداخله ۱۸ نفر و کنترل ۱۸ نفر (تقسیم شدند. معیارهای ورود به مطالعه، نبود استرس و اضطراب مزمن در بیماران بود که توسط پرسشنامه اشپیل برگر (جهت اضطراب (و بک) جهت افسردگی (سنجیده شد. ابزار مورد استفاده، پرسشنامه جمعیت شناختی و مقیاس کیفیت زندگی بیماران (MSQOL-54) MS بود. مداخله، مطابق فرمت ماساژ Will Green بود که 45 دقیقه، 2 روز در هفته و به مدت 5 هفته انجام شد. ارزیابی کیفیت زندگی در دو گروه آزمون) مداخله بر اساس فرمت ماساژ (Will Green و شاهد) بدون هیچ مداخله (قبل و بعد از ۵ هفته مداخله صورت گرفت. تحلیل داده ها با استفاده از آزمون های مجذور کای دو، تی مستقل، تی زوجی و آزمون داده های تکراری به وسیله نرم افزار SPSS16 انجام شد.

یافته ها: کیفیت زندگی قبل از مداخله بیماران در دو گروه آزمون و شاهد تفاوت آماری معنی داری نداشت، اما پس از آزمون، سطح کیفیت زندگی گروه آزمون افزایش قابل ملاحظه ($1/9 \pm 55/17+$) و معنی داری پیدا کرد ($001/0p=$) و در مقابل گروه کنترل، تغییر معنی داری در کیفیت زندگی مشاهده نشد ($53/0p=$).

نتیجه گیری: ماساژ درمانی بر کاهش درد و بهبود کیفیت زندگی بیماران مولتیپل اسکلروزیس موثر است و پیشنهاد می شود از این روش همراه با سایر روش های معمول در برنامه های توانبخشی جهت کاهش علائم بیماری MS استفاده شود.

کلمات کلیدی: مولتیپل اسکلروزیس، ماساژ درمانی، کیفیت زندگی، فیزیوتراپی